

## **Oplegnotitie Programma GroenBlauw**

### **1. Inleiding**

Het "Programma Groen Blauw" van de Gemeente Weert is een thematisch programma dat deel uitmaakt van de Omgevingsvisie. Het programma GroenBlauw van de gemeente Weert is een integraal programma waarbij de doelopgaven en maatregelen van zowel groen, water, klimaat en biodiversiteit met elkaar zijn verweven. En dit van maatregelen tot en met uitvoering. Deze richting wordt ingezet omdat de druk op de ruimte groot is en we binnen de huidige sectorale aanpak onvoldoende stappen kunnen zetten om Weert klimaatbestendig en waterrobuust te kunnen maken. In het programma wordt onder andere invulling gegeven op de wijze waarop waar groen- en blauwstructuren gerealiseerd kunnen worden.

### **2. Waarom een Programma GroenBlauw?**

Het programma GroenBlauw is richtinggevend, inspirerend en stimulerend voor inwoners en bedrijven. Intern vormt dit document de onderlegger voor de toekomst bij ontwikkeling en herontwikkeling van straten en pleinen en vormt een leidraad voor onze eigen organisatie om aan de slag te gaan met de openbare ruimte. Het is de basis voor planontwikkeling waarbij de uitwerkingen op straat of buurtniveau participatief uitgewerkt worden.

In het programma hebben we vooral aandacht voor de opgaven en knelpunten zoals we die momenteel al ervaren zoals o.a. wateroverlast, droogte, hitte en achteruitgang biodiversiteit. Daarnaast leggen we onze manier van werken zoals we die de voorbije jaren al hebben ingezet met de integrale inrichting van straten en pleinen, zoals bv Kerstraat in Keent of bouwplannen zoals Laarveld en centrum Altweeterheide, vast. We maken optimaler gebruik van de beschikbare ruimte en dragen er zorg voor dat de openbare ruimte aantrekkelijker en klimaatrobuuster wordt.

### **3. Wat is het Programma GroenBlauw niet?**

Het programma is geen beheer en onderhoudsplan van de gemeente Weert dat iets zegt over de beeldkwaliteit van het groen of het beheer van bermen en sloten. Met deze opgaven zijn we al aan de slag vanuit het kwaliteitsimpuls openbaar groen en het bermbeheerplan voor bermen en sloten. Bij de volgende herziening van het programma GroenBlauw kan overwogen worden om deze aspecten mee te nemen.

### **4. Onze opgaven en uitdagingen**

- **Gezondheid:** Het programma draagt bij aan een verbetering van de fysieke en mentale gezondheid van de inwoners door meer groen en blauw in de leefomgeving te integreren. Het programma richt zich op het creëren van groene ontmoetingsplekken die ingezet kunnen worden voor sport en speelplekken. Deze plekken stimuleren fysieke activiteit en sociale interactie, wat bijdraagt aan een betere gezondheid. Vanuit het programma zetten we in op het realiseren van robuustere groenstructuren waar deze activiteiten kunnen plaatsvinden.
- **Hittestress:** In bebouwde gebieden, vooral in de binnenstad en dicht bebouwde wijken, is er sprake van hittestress. Hittestress wordt veroorzaakt bij langdurige warme dagen waardoor stenige omgevingen en woningen niet meer afkoelen. Dit heeft invloed op het woongenot en arbeidsproductiviteit van onze inwoners. Door het planten van bomen, boomstructuren en het creëren van koelteplekken wordt de gevoelstemperatuur verlaagd. Het is van belang dat deze plekken en groenstructuren in de buurt zijn en bereikbaar zijn.
- **Wateroverlast:** Door de klimaatverandering kan de frequentie en intensiteit van extreme neerslag toenemen, wat kan leiden tot wateroverlast en grondwaterproblemen. Vanuit het programma zetten we verder in op afkoppelen van hemelwater van de gemengde riolering. Dit doen we door water zoveel als mogelijk hemelwateroppervlakkig op te vangen en te infiltreren in de bodem, maar ook door maatregelen uit te werken voor de locaties waar het water niet weg kan. Hiermee wordt de druk op het rioleringsstelsel verminderd en houden we ruimte voor ontwikkeling van woningen in bestaande en uitbreidingsgebieden.
- **Waterkwaliteit:** De kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater moet voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) tegen eind 2027. Door het afkoppelen van hemelwater en het realiseren van overstortvoorzieningen wordt de druk op het rioleringsstelsel en het risico op overstorten op natuurbeken verminderd. Dit komt ten goede aan de ecologische

kwaliteit van de waterlopen en verhoogd de beleving van het oppervlakte water in de overgang naar het buitengebied.

- **Vergroening:** Het programma streeft naar een toename van zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van het openbare groen. Dit doen we door structuren te verbinden en het verbeteren van de ecologische kwaliteit met een grotere soortenrijkdom en variatie in gelaagdheid van beplantingen. Door het hemelwater oppervlakkig naar de groengebieden te brengen wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteit en diversiteit in de groenstructuren en bodem.
- **Klimaatadaptatie:** of het vermogen om ons aan te passen aan veranderende klimatologische omstandigheden. We moeten ons voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering, zoals hogere temperaturen, langere droogteperiodes, intensievere regenval, nieuwe ziekten en plagen in beplantingen,... Door het combineren van hemelwateropvang en groenstructuren kunnen bomen en planten zich beter ontwikkelen en zijn minder vatbaar voor uitval of aantasting en is de bodem gezonder.
- **Multifunctioneel ruimtegebruik:** Door de toenemende druk op de openbare ruimte is het noodzakelijk om functies te combineren en groen en blauw te integreren met andere stedelijke functies zoals verkeer, recreatie en spelen. Het is financieel en ruimtelijk niet te verantwoorden om alle functies naast elkaar te realiseren. Dit stelt wel eisen aan de uitvoering waardoor de functiecombinaties veilig en toegankelijk blijven. Dit doen we door hemelwater bijvoorbeeld onder de wegen op te vangen of in groengebieden in combinatie met spelaanleiding.
- **Samenwerking en integratie:** Het programma vereist een nauwe samenwerking tussen afdelingen om vroegtijdig de opgaves en kansen bij inrichting en reconstructies te benutten, niet alleen vanuit het ruimtelijk domein maar ook het sociaal domein. Hierbij wordt onderzocht of er aanvullende financiële middelen kunnen worden gevonden of dat beschikbare middelen effectiever ingezet kunnen worden om meerdere doelen en opgaven te realiseren.

## 5. Uitvoeringsmaatregelen:

De uitvoeringsmaatregelen worden op diverse niveaus uitgewerkt omdat de impact afhankelijk van het niveau haar uitwerking heeft. Bijvoorbeeld sommige maatregelen zoals het realiseren van groenstructuren kunnen niet enkel op straatniveau uitgewerkt worden.

- **Structuurniveau:** Behoud en ontwikkeling van robuuste groenblauwe structuren die wijken en buitengebied verbinden. Grotere en bovenwijkse structuren functioneren als ecologische netwerken en kunnen gebruikt worden om recreatieve routes te realiseren.
- **Wijkniveau:** Creëren van groene ontmoetingsplekken en speelplekken, verbeteren van ecologische kwaliteit van bestaande groenvoorzieningen.
- **Straatniveau:** Multifunctioneel ruimtegebruik, zoals groene parkeerplaatsen en wateropvang op daken.
- **Gebruikersniveau:** Stimuleren van vergroening van particuliere percelen en bewustwordingsacties.

## 6. Invloed op andere programma's en beleidsvelden

Het programma werkt nauw samen met andere omgevingsprogramma's zoals bedrijventerreinen, binnenstad, buitengebied, mobiliteitsplan, energieprogramma en volkshuisvesting. Het programma Groenblauw is een leidraad voor de inrichting van de openbare ruimte voor zowel bestaande als te ontwikkelen gebieden. Voor de overige programma's vormt het programma GroenBlauw de basis om knelpunten en opgaven op vlak van groen, water, klimaat en biodiversiteit op een integrale wijze aan te pakken. Een integrale benadering is nodig om de opgaven zo efficiënt mogelijk te realiseren.

## 7. Meerjariginvesteringsprogramma (MIP)

Het MIP beschrijft de nodige onderzoeken, maatregelen en investeringen om de GroenBlauwe structuren te behouden, uit te breiden en te versterken. Dit MIP omvat onder

andere de aanpak van (grond)wateroverlast, verbetering van de waterkwaliteit en vergroening van straten, buurten en wijken. In het MIP zijn projecten en ontwikkelingen opgenomen die al in uitvoering of gereserveerd zijn of de komende jaren op de planning staan.

### **In voorbereiding / uitvoering**

Bij onderstaande projecten gaat het om rioolvervanging en herinrichting van de openbare ruimte. Het is onderdeel van de vervangingsopgave, waar vanwege de kwaliteit van het riool vervangingswerkzaamheden nodig zijn.

Reconstructie Groenewoud Midden  
Reconstructie Moesel fase 2  
Reconstructie Groenewoud Noorderlaan e.o. fase 1  
Reconstructie Groenewoud Noorderlaan e.o. fase 2  
Reconstructie dr. Schaepmanstraat

### **Gepland komende jaren**

Reconstructie Groenewoud noordwest  
Reconstructie Groenewoud zuidwest  
Reconstructie Keent fase 2

### **Waterkwaliteit maatregelen**

In 2027 dient de waterkwaliteit van open wateren ecologisch in orde te zijn volgens Europese Richtlijnen. Deze richtlijnen zijn door de Rijksoverheid omgezet naar wet- en regelgeving waar gemeente een bijdrage in moeten leveren. Naast gemeenten zijn ook het Waterschap en de provincie verantwoordelijk voor de waterkwaliteit. Onze opgave realiseren we enerzijds door afkoppelen en het inrichten van overstorten zodat deze minder frequent overstorten op natuurlijke waterlopen. Hiermee komt minder rioolwater in de natuur wat een positief effect op de waterkwaliteit en de biodiversiteit. De investering bij elke overstort is gemiddeld ca. 1 miljoen.

Aanpak overstort Swartbroek Ittervoortseweg, Stramproy Vloedmolenweg, Tungelroy Vloedmolenweg, Breyvin, Stramproy-oost Soutsweg,  
Aanleg buffer Rakerstraat

### **Wateroverlast maatregelen**

Vanuit de systeemberekeningen en de ervaringen in de woonwijken en bedrijventerreinen treffen we maatregelen om wateroverlast te beperken. De maatregelen zijn divers, zoals water bufferen, afvoeren, ontharden, en zowel met bovengrondse als ondergrondse voorzieningen.

Weert – Leuken en Groenewoud  
Weert – De Groenling en Graswinkellaan  
Weert – Sint Rumoldusstraat  
Weert – Bedrijventerrein de Kempen  
Stramproy - Wilhelminastraat en Bergerothweg

### **Overige Projecten**

#### **Rioolvervanging en relinen buiten gebiedsgewijze aanpak**

Deze maatregel bestaat uit een reservering voor de vervangingskosten die nodig zijn op basis van de technische levensduur van een rioolbuis. Ook buiten de gebiedsgewijze aanpak is budget nodig voor vervangingswerkzaamheden als instorting van het riool dreigt plaats te vinden.

#### **Vervanging gemalen en drukriolering**

Deze maatregel bestaat uit een reservering voor de vervangingskosten die nodig zijn op basis van de technische levensduur van de pompen (mechanisch-elektrische onderdelen) van gemalen en drukriolering.

## **Oplegnotitie Kostendekkingsplan**

### **Inleiding**

Het kostendekkingsplan biedt de financiële onderbouwing voor de kosten van water- en rioleringsvoorzieningen binnen de gemeente Weert. Het is onderdeel van het Programma GroenBlauw, dat de uitwerking van de drie wettelijke watertaken omvat: inzameling en transport van stedelijk afvalwater, de hemelwatertaak, en de grondwatertaak. Het kostendekkingsplan is opgesteld op basis van de vervangingskosten van het gehele rioolstelsel, verbeteringsmaatregelen van het systeem en reguliere onderhoudskosten. Op basis berekeningsscenario's van het kostendekkingsplan wordt de rioolheffing bepaald. Deze berekening gebeurt langjarig (80 jaar) om de impact van keuzes die we nu maken over de lange termijn inzichtelijk te maken. Het kostendekkingsplan wordt elke 5 jaar opnieuw berekend en vastgesteld.

### **Beleidskaders**

Sinds de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is er geen wettelijke verplichting meer voor het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De gemeente Weert heeft ervoor gekozen om groen, water en riolering gezamenlijk te benaderen binnen het programma GroenBlauw. Voor het bepalen van de rioolheffing is het kostendekkingsplan als separate bijlage bij het programma GroenBlauw toegevoegd.

### **Uitvoeringsprogramma en exploitatielasten (2026-2030)**

Het uitvoeringsprogramma omvat exploitatielasten, vervangingen en operationele investeringen. Jaarlijks wordt gemiddeld € 9,5 miljoen uitgegeven aan kapitaallasten en exploitatielasten, gefinancierd via de rioolheffing. De inning via de rioolheffing komt rechtstreeks ten goede van de voorziening riolering van waaruit de investeringen gebeuren. In het kostendekkingsplan zijn de te verwachten investeringen op basis van ervaringscijfers en kengetallen opgenomen. Op basis van de uitgaven is een op langere termijn kostendekkende rioolheffing berekend. Uitgangspunt is dat de heffing over de gehele looptijd zoveel mogelijk gelijk blijft (exclusief inflatie) en dat de heffing aan het einde van de rekenperiode van 80 jaar kostendekkend is. Tussentijdse stabilisatie en stijging van de heffing zijn wel mogelijk. Bepalend voor het verloop van de voorziening zijn de exploitatie en operationele lasten en daarnaast de te verwachten bijdrage vanuit de rioolheffing.

Het gehele riolerings- en hemelwatersysteem is enorm uitgestrekt en complex en tegelijk onderhevig aan veroudering. Dat houdt in dat de komende decennia fors geïnvesteerd moet worden om het systeem in stand te houden, te vernieuwen en klimaatrobust in te richten. Dit gaat gepaard met grote investerings- en exploitatiekosten. De exploitatielasten omvatten onder andere onderhoudskosten, personele uren, energieverbruik, softwarekosten, datacommunicatie en communicatiemiddelen toerekenbaar aan de rioolheffing. Er wordt periodiek onderhoud uitgevoerd en kostenbesparingen worden waar mogelijk gerealiseerd.

### **Impact van woningbouw.**

Bepalend voor doorrekening van het kostendekkingsplan is de prognose voor woningbouw. De gemeente Weert heeft een grote groeiambitie. Deze groeiambitie is opgenomen in de langjarige doorrekening in het kostendekkingsplan. Door de forse groei in het aantal woningen worden de lasten voor de investeringen in de riolering over een groter aantal huishoudens verdeeld waardoor de stijging de komende jaren beperkt blijft. Het blijft van belang de groei zo nauw mogelijk te monitoren en bij te stellen om te zorgen dat de investeringen gelijk blijven lopen met de inkomsten uit de rioolheffing. Deze doorrekening en zonnodig de bijstelling doen we elke 2 jaar waarmee we rekening houden met de daadwerkelijke realisatie van woningen.

### **Benodigde formatie**

Om de investeringen te realiseren en het beheer te kunnen uitvoeren is er personele capaciteit nodig. Er is een tekort aan formatie van 12,4 fte, waarvan een deel op projectbasis wordt ingehuurd. Een gedeelte van de formatie wordt voorzien in structurele capaciteit voor het overige wordt ingehuurd op projectbasis. Er wordt 4,1 fte extra toegerekend aan de exploitatiekosten van de rioolheffingsberekening.

### Kostendekkingsberekening

De rioolheffing wordt berekend over een periode van 80 jaar, waarbij door middel van inzet van de voorziening de heffing zoveel mogelijk constant wordt gehouden. Vier scenario's zijn doorgerekend:

1. **Scenario 1a:** Overal afkoppelen waar het kan, geen kosten bodemsanering.
2. **Scenario 1b:** Overal afkoppelen waar het kan, met kosten bodemsanering.
3. **Scenario 2a:** Alleen afkoppelen binnen gebiedsgewijze aanpak, geen kosten bodemsanering.
4. **Scenario 2b:** Alleen afkoppelen binnen gebiedsgewijze aanpak, met kosten bodemsanering.

*Tabel 8: Vergelijking ontwikkeling heffing per scenario*

| Ontwikkeling heffing (€) |                                                                               | 2025   | 2026   | 2027   | 2028   | 2029   |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Scenario                 |                                                                               |        |        |        |        |        |
| 1a                       | Overal afkoppelen waar het kan en geen kosten bodemsanering                   | 231,11 | 236,11 | 241,11 | 246,11 | 251,11 |
| 1b                       | Overal afkoppelen waar het kan en met kosten bodemsanering                    | 231,11 | 236,11 | 241,11 | 253,11 | 265,11 |
| 2a                       | Alleen afkoppelen binnen gebiedsgewijze aanpak en zonder kosten bodemsanering | 231,11 | 236,11 | 241,11 | 246,11 | 251,11 |
| 2b                       | Alleen afkoppelen binnen gebiedsgewijze aanpak en met kosten bodemsanering    | 231,11 | 236,11 | 241,11 | 251,11 | 261,11 |

### Vergelijking scenario's

Het verschil in de scenario's is het grootst bij de vergelijking met en zonder bodemsaneringen. In de scenario's 1b en 2b stijgt de heffing met €5 tot 2028, vanaf 2028 met resp. €12 en €10. De sprong in de heffing vanaf 2028 wordt veroorzaakt doordat de saneringskosten direct ten laste van de voorziening worden gebracht, in plaats van geactiveerd en afgeschreven te worden. Het verschil tussen scenario 1b en 2b vanaf 2028 komt doordat er bij scenario 1b als gevolg van de toename van de rioolvervanging door gescheiden systemen waarbij dus ook meer bodem gesaneerd wordt. In de scenario's 1a en 2a vindt geen sanering plaats ten laste van de voorziening riolering waardoor hier geen verdere toename zichtbaar wordt in de heffing.